

Czy dobrze pielęgnujesz swą zieleni - drzewa i krzewy?

2013-01-22

Wydział Kształtowania Środowiska, uprzejmie informuje właścicieli, zarządców, administratorów terenów o obowiązku, dotyczącym właściwego utrzymania drzew i krzewów rosnących na terenach nieruchomości.

Prawidłowość wykonania prac związanych z należyтым utrzymaniem zieleni, ich zakres, częstotliwość regulowana jest na gruncie nauk przyrodniczych, a ponadto zakres możliwych zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych w obrębie koron drzew rosnących na terenach zieleni lub zadrzewieniach, został ustawowo ograniczony.

Wszelkie zabiegi oraz cięcia pielęgnacyjne (przede wszystkim usuwanie posuszu) i techniczne drzew i krzewów posiadacz terenu winien - nie pytając o zezwolenie - przeprowadzić we własnym zakresie, pod warunkiem, że będą one wykonane zgodnie z zasadami sztuki ogrodniczej i przepisami. Jeśli właściciel drzew nie posiada odpowiednich kwalifikacji, winien zlecić te prace fachowcom.

Wyjątek stanowią tereny wpisane do rejestru zabytków, gdzie każde działanie związane z utrzymaniem i konserwacją zieleni (zarówno pielęgnacja, jak i usuwanie drzew i krzewów) wymaga zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a prace konserwatorskie lub restauratorskie polegające na zabezpieczeniu, uzupełnieniu, rekonstrukcji lub konserwacji parków zabytkowych albo innego rodzaju zorganizowanej zieleni zabytkowej wymagają zarówno od pracowników jak i kadry kierowniczej legitymowania się odpowiednimi umiejętnościami specjalistycznymi

Zakres możliwych zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych w obrębie koron drzew rosnących na terenach zieleni lub zadrzewieniach, został ustawowo ograniczony w art. 82 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody (*Dz. U. z 2009 r. nr 151, poz. 1220z późniejszymi zmianami*) i obejmuje obecnie wyłącznie:

- usuwanie gałęzi obumarłych, nadłamanych lub wchodzących w kolizje z obiektami budowlanymi lub urządzeniami technicznymi
- kształtowanie korony drzewa, którego wiek nie przekracza 10 lat
- utrzymywanie formowanego kształtu korony drzewa.

Rodzaje wykonywanych cięć

Najczęściej stosowane **cięcia pielęgnacyjne (sanitarne)** w koronach drzew polegają na usuwaniu pędów, gałęzi i konarów chorych, martwych oraz połamanych. Wykonywane są jako zabiegi poprzedzające inne zabiegi pielęgnacyjne, warunkujące podjęcie pozostałych prac w koronie drzewa.

Cięcia techniczne w koronach drzew, stosowane w budownictwie, wzdłuż ciągów komunikacyjnych, linii energetycznych i telekomunikacyjnych, aczkolwiek niejednokrotnie dość radykalne z uwagi na ich cel (tj. dostosowanie istniejącego drzewostanu do warunków zabudowy, dopuszczenie światła dziennego do mieszkań, zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom tras komunikacyjnych zgodnie z ich przeznaczeniem, utrzymanie w należyтым

stanie urządzeń energetycznych i telekomunikacyjnych,) - winny zostać przeprowadzone zgodnie ze sztuką ogrodniczą.

Nieprawidłowości w pielęgnacji

Zdarza się, że właściciele, zarządcy lub inni posiadacze terenów zlecają wykonanie cięć przypadkowym osobom nie posiadającym merytorycznego przygotowania, lekceważąc tym samym fakt, że drzewo jest organizmem żywym i każda ingerencja w jego naturalny rozwój wymaga znajomości wiedzy ogrodniczej.

Wszelkie cięcia w koronach drzew muszą mieć uzasadnienie. Prace w tym zakresie należy prowadzić w sposób profesjonalny, aby nie dopuścić do zniszczenia drzew.

W czasie czynności kontrolnych inspektorzy stwierdzają nieprawidłowości w wykonywanych pracach. Dotyczą one w szczególności zabiegu rozrzedzania koron, tzw. prześwietlania poprzez wycinanie żywych gałęzi, których usunięcie nie jest uzasadnione, ani względami biologicznymi ani technicznymi (nie kolidują z obiektami czy infrastrukturą oraz nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa). Podobnie rejestruje się częste przypadki zbytecznej redukcji korony poprzez znaczne skracanie konarów (lub ogławianie drzew). Nie ma również uzasadnienia redukcja koron drzew rosnących na terenach zieleni, posadzonych w odpowiednich miejscach i odległościach w stosunku do innych drzew i obiektów budowlanych. Drzewa te poza usunięciem posuszu winny zachować swój naturalny pokrój.

Pora wykonywania cięć

Drzewa iglaste można przycinać przez cały rok; drzewa liściaste także przez cały rok, za wyjątkiem gatunków: **brzoza, grab, klon**, u których cięcia żywych części drzewa należy wykonać po rozwoju liści w miesiącach **od czerwca do września** (posusz przez cały rok) oraz gatunków: **orzech, orzesznik, skrzydłorzech**, u których cięcia wykonuje się w okresie **od 15 lipca do 15 sierpnia**.

Dopuszcza się zmiany pory cięć "gatunków płaczących"- zależnie od warunków klimatycznych w danym roku. W każdym przypadku porę rozpoczęcia cięć wyznacza jednak termin pełnego rozwoju liści.

Na wykonanie wszelkiego rodzaju cięć (poza terenami wpisanymi do rejestru zabytków) nie obowiązuje zezwolenie. Należy jednak przy planowaniu tego rodzaju zabiegów, jak również przy wycinaniu drzew i krzewów na podstawie stosownego zezwolenia przestrzegać okresu ochronnego miejsc lęgowych ptaków chronionych. Na podstawie ustawy o ochronie przyrody w terminie **od 1 marca do 15 października** zakazuje się usuwania gniazd ptasich m.in. z terenów zieleni, na co należy zwrócić uwagę podczas wykonywania powyższych zabiegów. Naruszenie m.in. miejsc lęgowych ptaków chronionych w terminie jw. jest co najmniej wykroczeniem z art. 127 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody.

Tolerancja gatunków drzew na wykonane cięcia.

Tolerancja na cięcie żywych gałęzi zależy od możliwości regeneracji danego drzewa i poza

cechami gatunkowymi zależy również od warunków siedliskowych, wieku i stanu zdrowotnego.

a. Drzewa źle znoszące cięcie żywych gałęzi:

kasztanowce, robinie, iglicznie, wiązy, klony z wyjątkiem jesionolistnego, buki, brzozy, orzechy, skrzydłorzechy, wszystkie iglaste z wyjątkiem modrzewi i cisów.

Cięcie tych gatunków należy wykonywać w minimalnym zakresie, a w przypadkach uzasadnionych kiedy to trzeba usunąć większą ilość żywych gałęzi zabieg ten należy zaplanować w czasie i wykonywać stopniowo przez kilka lat w kilku nawrotach.

b. Drzewa dobrze znoszące cięcie żywych gałęzi:

lipy, wierzby, topole, klony jesionolistne, jesiony, dęby (w starym wieku dęby źle znoszą cięcie).

c. Gatunki drzew znoszących strzyżenie - wielokrotne przycinanie pędów w celu uzyskania form żywopłotowych, konsekwentnie stosowane od posadzenia: graby, buki, choiny kanadyjskie, żywotniki, głogi, cisy, modrzewie.

Informacje jakie powinna uwzględniać oferta na przeprowadzenie pielęgnacji drzew w zakresie przedmiotu zamówienia.

Oferta na wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych lub cięć technicznych koron drzew powinna szczegółowo opisywać czego dotyczy oraz wyznaczać zakres prac. Wszystkie rodzaje cięcia powinny być wyraźnie określone i przedstawione właściwymi, fachowymi pojęciami.

Oferta powinna uwzględniać:

- cel cięcia,
- zakres - rodzaje cięcia,
- termin wykonania,
- gatunek
- przybliżony wiek drzewa (młode, w średnim wieku, dojrzałe, stare),
- stan zdrowotny drzewa,
- warunki siedliskowe (czy przewidziane są zabiegi poprawiające warunki siedliskowe),
- uwarunkowania przestrzenne.

Bez względu na to kto wykonuje zabiegi pielęgnacyjne w koronach drzew, zawsze za zniszczenie drzewa odpowiada posiadacz nieruchomości na której one rosną.

Cięcie krzewów

Rodzaje:

- Cięcie po posadzeniu
- Cięcie dla zapewnienia funkcji
- Cięcie odmładzające

Cięcie po posadzeniu

Ma za zadanie ułatwienie się przyjęcia krzewu po posadzeniu. Cięcia te polegają na równomiernym skróceniu pędów.

Gdy sadzimy krzewy w pojemnikach nie jest konieczne lub można je wykonać jedynie w ograniczonym zakresie.

Cięcie dla zapewnienia funkcji

Cięcia te mają na zadanie utrzymanie zdrowego o prawidłowym pokroju krzewu, pobudzają do kwitnienia i lepszego owocowania, polepszają stan zdrowotny, a gdy nie mają przestrzeni do wzrostu ograniczają ich wielkość. Polegają na przerzedzeniu korony, skróceniu pędów, usunięciu pędów suchych chorych. Intensywność cięcia zależy od szybkości wzrostu krzewu.

Ściśle należy przestrzegać terminów cięcia:

☐ Krzewy kwitnące wczesną wiosną na pędach zeszłorocznych tniemy na wiosnę po zakończeniu kwitnienia – forsycje, jaśminowce, oczar, porzeczka krwista, tawuły (wczesna, van Houtte'a), złotlin.

☐ Krzewy kwitnące latem lub jesienią na pędach tegorocznych tniemy przed okresem wegetacji (luty – marzec) – tawuły japońskie, budleje, śnieguliczka, pięciorniki.

Cięcie odmładzające

Wykonywane jest na starych krzewach.

Cel: przedłużenie życia, zachowanie dobrego stanu zdrowotnego, utrzymanie naturalnego pokroju i estetycznego wyglądu.

Polega na systematycznym usuwaniu, co roku najstarszych pędów na wysokości ok. 15 – 20 cm od ziemi. W jednym roku usuwamy nie więcej niż 30% pędów.

We wszystkich rodzajach cięć krzewy tniemy sekatorami i piłami ręcznymi, natomiast piły elektryczne i spalinowe powinny być wykorzystywane do cięcia żywopłotów i form sztucznych.

Literatura:

- Z. Haber, P. Urbański, Kształtowanie Terenów Zieleni z Elementami Ekologii. AR Poznań 2005 r.
- M. Siewniak, Mały przewodnik cięcia drzew, krzewów i pnączy ozdobnych dla właścicieli, zarządców nieruchomości, służb miejskich i innych wykonawców prac pielęgnacyjnych. Na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Łodzi, 2008 r.
- Z. Chachulski, Chirurgia i Pielęgnacja Drzew, Legraf Warszawa 2000 r.
- mgr inż. Z.Chachulski "Leczenie i pielęgnowanie drzew starszych" styczeń 2011
- M. Kosmala, Pielęgnowanie Drzew i Krzewów Ozdobnych, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne Warszawa 2000 r.
- A. Skup, Pielęgnacja i Ochrona Drzew, Opole 1995 r.
- H. B. Szczepanowska, Drzewa w Mieście, Hortpress Sp. z o.o. Warszawa 2001 r.
- prof. Mark i Margarita Siewniak „Cięcie drzew, krzewów i pnączy. Przewodnik dla arborysty”.